
OBSAH

1. Úvod	11
2. Enzymová katalýza	14
2.1. Základy chemické kinetiky	14
2.2. Teorie reakčních rychlostí	19
2.2.1. Srážková teorie	19
2.2.2. Teorie absolutních reakčních rychlostí	21
2.3. Katalytické působení enzymů	25
2.4. Topografie aktivního místa enzymů	29
3. Kinetika enzymových reakcí	37
3.1. Reakce s jedním substrátem	37
3.1.1. Základní rysy a definice	37
3.1.2. Stanovení K_m a V	40
3.1.3. Integrovaná rovnice	44
3.1.4. Reversibilní reakce	45
3.1.5. Reakce při relativně nízkých koncentracích substrátu	46
3.1.6. Přeměna substrátu katalysovaná dvěma enzymy	49
3.1.7. Konformační změna enzymu	50
3.2. Reakce s dvěma různými substráty	51
3.2.1. Sekvenční mechanismy	51
3.2.1.1. Uspořádané	51
3.2.1.2. Náhodné	61
3.2.2. Ping-pongové mechanismy	63
3.2.3. Nesymetrický typ reakce	66
3.2.4. Isotopová výměna	66
3.2.4.1. Sekvenční mechanismy	67
3.2.4.2. Ping-pongové mechanismy	71
3.3. Reakce s třemi substráty	72
3.3.1. Přehled mechanismů	72
3.3.2. Diagnostické rozlišení mechanismů	77
3.4. Stanovení jednotlivých rychlostních konstant	79
3.4.1. Prestacionární kinetika	79
3.4.2. Relaxační kinetika	82
3.4.2.1. Relaxační spektra a rovnice pro relaxační děje	84
3.4.2.2. Termodynamicky závislé systémy	90
3.4.2.3. Perturbace systémů v stacionárním stavu	91
3.4.3. Konkrétní hodnoty rychlostních konstant	91

4. Faktory ovlivňující rychlost reakce	93
4.1. Vliv teploty	93
4.1.1. Teplotní koeficient	93
4.1.2. Lineární Arrheniova závislost	94
4.1.3. Nelineární Arrheniova závislost	96
4.2. Vliv pH	99
4.2.1. Jednosměrná reakce	99
4.2.2. Reversibilní reakce	103
4.2.3. Protonace změněné formy komplexu enzym–substrát	104
5. Inhibice	106
5.1. Reakce s jedním substrátem	110
5.1.1. Typy inhibice	110
5.1.1.1. Plně kompetitivní inhibice	112
5.1.1.2. Parciálně kompetitivní inhibice	113
5.1.1.3. Plně nekompetitivní inhibice	116
5.1.1.4. Parciálně nekompetitivní inhibice	118
5.1.1.5. Plně akompetitivní inhibice	119
5.1.1.6. Parciálně akompetitivní inhibice	121
5.1.1.7. Smíšená inhibice	122
5.1.2. Inhibice substrátem	124
5.1.2.1. Neúplná vazba substrátu na aktivní místo	125
5.1.2.2. Allotropická inhibice substrátem	127
5.1.2.3. Inhibice substrátem inhibovaných reakcí dalším inhibitorem	128
5.1.3. Inhibice produktem	130
5.1.4. Reakce inhibitoru se substrátem	132
5.1.5. Pevně vázané inhibitory	135
5.1.6. Ireversibilní inhibice	138
5.2. Reakce s více substráty	139
5.2.1. Heterologní inhibitory	139
5.2.2. Homologní inhibitory	145
6. Aktivace	151
6.1. Terminologie	151
6.2. Chemie kationtových aktivátorů	151
6.3. Kinetika aktivovaných reakcí	152
6.3.1. Neesenciální aktivace	153
6.3.2. Esenciální aktivace	155
6.3.3. Reakce s komplexem substrát-aktivátor	158
6.3.4. Vliv aktivátoru na rovnováhu reakce	160
6.3.5. Nеспецифická aniontová aktivace	161
6.4. Aktivace substrátem	162
6.5. Reakce inhibitoru s aktivátorem	165
6.5.1. Reakce inhibitoru s aktivátorem mimo enzym	165
6.5.2. Interakce inhibitoru s aktivátorem na enzymu	166
7. Víceenzymové systémy	169
7.1. Přehled mechanismů	171
7.1.1. Lineární sledy	171
7.1.2. Větvené sledy	175
7.1.3. Bočné sledy	177
7.1.4. Distributivní sledy	177
7.1.5. Cyklické sledy	178

7.1.6. Regenerativní sledy	180
7.1.7. Sledy se zpětnou vazbou	181
7.2. Doba přesunu	182
7.3. Přejchod mezi stacionárními stavy	183
8. Regulace enzymové aktivity	188
8.1. Základní pojmy a rozdělení	188
8.2. Regulace zpětnou vazbou	189
8.2.1. Modely regulačních enzymů	192
8.2.1.1. Symetrický model	194
8.2.1.2. Sekvenční model	199
8.2.2. Diagnostika mechanismů	203
8.2.3. Oligomerační enzymy	211
8.2.4. Překlopný mechanismus	211
8.2.5. Kinetické a vazebné rovnice	212
8.2.6. Metody studia konformačních změn	215
8.3. Regulace chemickou (kovaletní) modifikací enzymu	218
8.4. Regulace pomocí energetického náboje	219
8.5. Současná regulace různého typu	220
8.5.1. Amfibolické dráhy	220
8.5.2. Biosyntetické dráhy	221
8.6. Hysteretické enzymy	222
8.7. Regulace na úrovni substrátu	224
8.8. Periodický průběh enzymových reakcí	225
8.8.1. Úvod	225
8.8.2. Termodynamické podmínky výskytu chemických oscilací	229
8.8.3. Diferenciální rovnice popisující chemické děje	235
8.8.4. Oscilace nalézané v biochemických systémech	245
9. Vázané enzymy	250
9.1. Metody přípravy	250
9.2. Faktory ovlivňující aktivitu imobilizovaných enzymů	253
9.3. Kinetika vázaných enzymů	255
9.3.1. Pomalá enzymová reakce	256
9.3.2. Rychlá enzymová reakce	257
9.3.3. Nesymetrický případ	260
9.4. Vázané enzymové systémy	261
Literatura	262
Rejstřík	265

